

10.8. kép
Menetelő munkaszolgálatosok Ukrajnában

dásában, és július 10-én Voronyezstől délre érték el a Dont (lásd a 10.8. képet).⁶⁴

Német–magyar sűrlődások. Sok magyar – tiszt, legénység és zsidó munkaszolgálatosok egyaránt – Ukrajnába vagy az egykori lengyel Galícia területére érkezvén, saját szemével láthatta vagy hallhatta, hogy a német különítmények, az Einsatzgruppék tömeggyilkosságokat hajtanak végre a zsidók ellen.⁶⁵ Nemcsak helybéli zsidókat végeztek ki tömegesen, de olyanokat is, akiket keletre deportáltak, így például 1941. augusztus végén Kamenyec-Podolszkijban az ún. „hontalan” magyar zsidókat.⁶⁶ A németek mindennemű óvintézkedése ellenére a gyilkolást annak méretei miatt nem lehetett titokban tartani. Nagyon sok magyar szemtanút valósággal megdermesztett a látvány, ahogy ártatlan férfiakat, nőket és gyerekeket egyszerűen halomra géppuskáztak. Ezek a szemtanúk hozták az első híreket arról, hogy a náci zsidóellenes hajszejának milyen véres valóság a végeredménye. Ők írtak először ezekről a lidérces élményeikről hazaküldött leveleikben, vagy beszéltek róluk élőszóban, amikor hazamentek szabadságra. Ezeknek a tanúságtételeknek, beszámolóknak egy része a zsidó vezetők tudomására jutott és utat talált az amerikai sajtóhoz, amely jó néhány illet közölt.⁶⁷

A zsidókkal szemben elkövetett kegyetlenkedésekben magyarok is részt vettek, akadtak olyanok, akik szörnyen megkeserítették a hozzájuk beosztott zsidó munkaszolgálatosok életét. Viszont tudunk olyanokról is,